

Häckfåglar i Svartsjövikens 2008

Urpo Könnömäki

I Svartsjövikens har nu de häckande våtmarksfåglarna inventerats under nio år, 2000–2008. Sammanlagt 61 revir av 13 olika arter har noterats 2008 vilket är en liten minskning. Några större förändringar i häckfågelfaunans sammansättning har inte skett.

Bakgrund

Som en aktivitet i arbetet med ”Projekt Svartsjövikens”, vilket bl a innefattar restaurering av våtmarksbeten vid Svartsjövikens har den våtmarksanknutna häckfågelfaunan i Svartsjövikens inventerats, med början 2000. Här ska inventeringsresultaten för det nionde året, 2008 redovisas.

Metodik

Under perioden april – juni 2008 gjordes 7 besök då förekommande par av olika arter räknades. Som huvudmetod räknas antalet par, men iaktagna bon och ungpullar kompletteras observationerna. En svårighet ligger i att separera ut de revirhävande paren från rastande fåglar. Vidare kan det vara mycket svårt att skilja häckande par från yngre fåglar som finns i området men inte häckar, detta gäller främst gässen. De osäkerhets-siffror som anges i det följande är enbart subjektiva bedömningar.

Häckfågelinventeringen har kompletterats med iakttagelser som rapporterats på Svalan.

Biotopförändringar

Sikten ut mot Svartsjövikens har 2002–2008 kraftigt förbättrats jämfört med 2000–2001 på grund av den markbearbetning som företogs hösten 2001.

Under hösten 2006 gjordes en förnyad markbearbetning på 26 hektar i den sydöstra delen av området samt översilningen. Detta för att underlätta för betesdjuren och för att skapa bättre sikt.

Tornet som byggdes på försommaren 2002 på vikens östra sida har under de sju senaste årens inventeringar varit den viktigaste utsiktspunkten.

Fältarbete

Fältarbetet har i huvudsak utförts av Urpo Könnömäki med hjälp av föreningens medlemmar. Totalt har det gjorts sju inventeringar under perioden 27 april till 15 maj. Vid varje inventeringstillfälle har förekommande fågelarter antecknats på en specialkarta i skala ca 1:5 000. Inventeringsresultatet framgår av tabell 1.

Sjö- och våtmarksfåglar

Skäggdoppning Ett par hävdade revir och 2 stora ungar noterades.

Knölsvan Ett bo byggdes i södra delen av viken. 5 ungar observerades.

Grågås Nästan omöjligt att lokalisera bon, då dessa läggs dolt i vassen och häckningen startar mycket tidigt. Tre par med ungar kunde iaktas i viken. De höll sedan till i Svartsjö Dämme.

Kanadagås Normal förekomst. Osäkerheten är ca ± 2 par.

Gräsand Arten noterades i samma omfattning som under 2007. Antalet redovisade par har en osäkerhet på ca ± 3 par. Ungarna har förflyttats till Dämmet.

Tabell 1 Antal par eller revir av fågelarter knutna till Svartsjöviken 2000-2008.

Inventerade arter	Revir 2000	Revir 2001	Revir 2002	Revir 2003	Revir 2004	Revir 2005	Revir 2006	Revir 2007	Revir 2008	Kommentarer gäller 2008
Skäggdopping	3	4	3	3	2	1	1	1	1	två ungar
Knölsvan	1	1	1	1	1	1	1	1	1	fem ungar
Grågås	3	3	3	3	3	4	4	3	3	tre par med ungar
Kanadagås	3	7	3	7	6	5	6	5	6	
Rördrom	1	1	1	1	0	0	0	0	0	
Gräsand	7	7	12	10	10	10	10	10	9	
Kricka	0	0	1	0	0	0	0	0	0	
Snatterand	0	0	0	0	0	1	1	1	1	inga ungar sågs
Skedand	0	0	0	0	0	1	0	1	1	inga ungar sågs
Knipa	3	2	2	2	2	3	4	4	3	tre par med ungar
Storskrake	2	1	1	1	1	2	2	3	2	två par med ungar
Vattenrall	2	1	1	2	2	3	3	3	3	
Sothöna	18	24	20	15	17	15	14	14	13	
Tofsvipa	6	3	6	7	6	7	8	8	10	några ungar sågs
Rödbena	0	0	0	1	0	2	0	1	0	
Enkelbeckasin	6	4	4	5	5	6	6	7	8	svårinventerad
Fiskmåsar	1	2	0	1	1	1	0	0	0	
Fisktärna	0	0	0	0	1	0	0	0	0	
Summa	56	60	58	59	57	62	60	62	61	
<i>Övriga arter</i>										
Brun kärrhöök	2	1	1	1	1	1	1	1	1	ett par västra sidan
Gulärta	1	1	3	3	3	5	6	6	7	
Ängsoplärka	4	5	5	6	6	6	6	8	8	
Buskskvätta	4	5	5	5	5	5	5	5	6	
Gräshopp-sång.	2	1	1	0	0	0	0	0	0	
Trastsångare	0	1	0	0	0	0	0	0	0	
Sävsångare	>10	>10	ca 10	ca 10	ca 10	ca 10	ca 10	ca 10	ca 10	ca 10
Rörsångare	> 5	ca 5	ca 5	ca 5	ca 5	ca 5	ca 5	ca 4	ca 4	
Skäggmes	> 5	> 5	ca 5	ca 5	ca 2	ca 2	ca 2	ca 2	ca 2	trolig häckning
Sävsparv	> 20	ca 20	ca 20	ca 20	ca 20	ca 20	ca 20	ca 20	ca 20	ca 20

Snatterand Enstaka fåglar fanns i viken.

Skedand Enstaka fåglar fanns i viken.

Knipa Hur många par som verkligen häckar är osäkert. Noterat antal par (3) har en osäkerhet på ca ± 1. Ungar sågs i Dämmet.

Storskrake Svårt att veta hur många storskrakar som häckar. Två par med ungar.

Vattenrall Hördes vid dikesmyrningarna på östra och västra sidan.

Sothöna Den vanligaste vattenfågeln. Antalet par (13) har en osäkerhet på ca ± 4.

Tofsvipa Uppskattningsvis 10 par höll till främst på mader och omgivande betesmarker. I vilken utsträckning de häckade är osäkert.

Rödbena Enstaka fåglar höll till på sydöstra delen av viken och översilningen. Ungar sågs inte.

Enkelbeckasin En mycket svårinventerad art som trivs bäst i lite mer högväxt madvegetation.

Foto Göran Forsberg

Brun kärrhök häckar i Svartsjöviken

Övriga arter

Brun kärrhök Ett par höll till i området.

Gulärsla Uppskattningsvis 7 par fanns på sydöstra sidan. Tre par sågs mata ungar

Ängsfiolärka Oförändrad jämfört med fjolåret.

Buskskvätta Liten ökning jämfört med fjolåret.

Övriga ej inventerade mindre tättingar

Vanligast i vass- och buskmarkerna har sävsparven varit följd av sävsångaren. Rörsångaren förekom mera sparsamt. Skäggmes har sporadiskt hörts i vassarna. Häckning är trolig då ungfåglar sågs 2008.

Kommentarer

Den aktuella häckfågelinventeringen har genomförts 2008 på samma sätt som under 2000–2007. Svårinventerade arter är vigg, knipa och stor-skrake, som förekommer rastande på vårsträcket

i betydligt större antal än vad som sedan går till häckning. Någon konstaterad häckning av vigg har inte noterats.

Svartsjö Dämme har blivit en konkurrerande uppehållsplat för våtmarksfågeln i området. Många nykläckta ungfåglar (gäss, gräsand, knipa) har vandrat över till Dämet där födotillgången varit betydligt bättre än bland konkurrerande fiskar i viken.

Ett mycket positivt biotopillskott har över-silningsområdet som skapats för att rena vatten från Sockarbydikedet utgjort.

Sammanfattning

En häckfågelinventering genomfördes 2008 i Svartsjöviken för nionde året i rad enligt etablerade inventeringsrutiner. Totalt noterades 61 stationära par av 13 arter, ett resultat som är i paritet med tidigare år. Talrikast förekommande var sothöna (13 revir), gräsand (9), kanadagås (6) och tofsvipa (10).